

Druhé obdobie tvorby charakterizuje príklon k historizmu a tiež postupný prechod od poviedok a noviel k veľkým románovým prácam (Wienawského legenda (1922), Adam Šangala (1924), Kuruci (1925), Magister rytier Donč, Horymír (1926), Svätopluk (1928). Okrem prózy písal aj divadelné hry (veselohra Krpčky sv. Florian), spomienkové state a úvahy a zdravotno-osvetové články. V tomto období úzko spolupracoval so Štefanom Krčmárom, ktorý jeho tvorbu vysoko oceňoval.

Publikácie L. N. Jégého

Cesta po Taliansku v roku 1928 ho inšpirovala k napísaniu série noviel z talianskej renesancie Itália (1931). V záverečnej fáze tvorby, reprezentovanej románom Cesta životom (1930), sa vrátil k aktuálnejšej téme, k obrazu demoralizovanej malomeštiackej slovenskej spoločnosti od deväťdesiatych rokov 19. storočia do roku 1918 a ešte prehĺbil a rozvinul svoje pesimistické a ironické vnímanie sveta. Osobitné miesto v kontexte jeho diela majú humoristické prózy z dedinského prostredia z tridsiatych rokov 20. storočia, ktoré uverejňoval v kalendároch a časopisoch.

Údaje o minci

Nominálna hodnota: 10 eur
Materiál: Ag 900/1000
Cu 100/1000
Hmotnosť: 18 g
Priemer: 34 mm
Hrana: nápis do hĺbky: PROZAIK – PUBLICISTA – LITERÁRNY KRITIK
Náklad: limitovaný náklad v bežnom a proof vyhotovení 11 000 ks
Autor návrhu: Asamat Baltaev, DiS.
Rytec: Dalibor Schmidt
Výrobca: Mincovňa Kremnica

Na líci mince je zobrazená kniha s názvami najznámejších diel Ladislava Nádašiho-Jégého, ktorá je v pravom spodnom rohu doplnená historickou postavou sediaceho bojovníka. Vľavo od knihy je štátny znak Slovenskej republiky a vpravo od nej je označenie nominálnej hodnoty 10 EURO. Názov štátu SLOVENSKO je v spodnej časti mincového poľa. Pod ním je letopočet 2016. Značka Mincovne Kremnica je vľavo od letopočtu a značka autora výtvarného návrhu mince Asamata Baltaeva je vpravo od neho.

Na rube mince je v rámci zobrazený portrét Ladislava Nádašiho-Jégého. Pod portrétom je v dvoch riadkoch meno a priezvisko LADISLAV NÁDAŠI-JÉGÉ a pod nimi sú letopočty jeho narodenia a úmrtia 1866 – 1940.

Vydala: © Národná banka Slovenska, január 2016

Foto: Peter Zelížák, Progress Promotion

<http://www.nbs.sk/sk/bankovky-a-mince/eurove-mince/zberatelske>

Ladislav Nádaši-Jégé 150. výročie narodenia

Strieborná zberateľská minca

Ladislav Nádaši-Jégé je jedným z ťažiskových autorov medzivojnovnej slovenskej literatúry a kľúčovým predstaviteľom slovenského literárneho naturalizmu. Naturalistickú biologickú koncepciu človeka a sveta vo svojom diele doplnil o morálne až moralistické hľadisko. Aj v prózach s historickou tematikou prednostne sledoval správanie človeka v konkrétnych historických podmienkach a to, ako dané podmienky človeka ovplyvňujú a formujú. Jeho pesimistické hľadisko sa odrazilo v presvedčení o prevahe zla nad dobrom. Súčasne ale veril v technický pokrok a sám svojimi publicistickými článkami aktívne vystupoval za modernizáciu života.

Narodil sa 12. februára 1866 v Dolnom Kubíne. Po maturite vyštudoval lekársku fakultu v Prahe a začal pôsobiť ako praktický lekár v Dolnom Kubíne. Postupne sa stal obvodným, okresným, čestným stoličným a župným lekárom Oravskej župy a napokon ho vymenovali za zdravotného radcu. S výnimkou krátkeho pôsobenia v Bratislave (1924 – 1925) prežil celý život v Dolnom Kubíne. V prostredí Oravy, osobitne Žázrivej, sa odohráva aj viacero jeho dedinských próz. Zomrel 2. júla 1940 v Dolnom Kubíne.

Rodný dom a hrob L. N. Jégého v Dolnom Kubíne

L. N. Jégé

V dnešné časy povojnovej duševnej rozorvanosti, keď mnohí tratia trpelivosť v očakávaní blaha, o ktorom myslia, že ho mnohým utrpením zaslúžili, bude dobre pozrieť do minulosti, ani nie takej ďalekej, aby sme videli, čo človečenstvo trpelo a akými ohromnými krokmi kráča napred.

Pomyslime si pritom, že je jediná skutočná okrasa života nie pohodlie, ani skvelé hodnoty a tance, ale súcť s utrpením, ktorý dvíha našu dušu do takých výšin, v ktorých ona splynie v jedno s nekonečným jasom všehomíra. A budeme trpelivejší.

L. Nádaši-Jégé

Je autorom, ktorý do slovenskej literatúry vstúpil akoby na dvakrát. Prvý raz na prelome osemdesiatych a deväťdesiatych rokov 19. storočia, keď v Národných novinách a v Slovenských pohľadoch uverejnil sériu satirických próz zo života malomestskej spoločnosti: Žart, Vada, Výhody spoločenského života, Omyl, Kúra, Nero, Pomsta. Druhý raz, po vyše dvadsaťročnom odmlčaní, až v roku 1919.

Počas štúdia medicíny v Prahe v rokoch 1883 – 1890 bol aktívnym členom a opakovane predsedom slovenského vysokoškolského spolku Detvan; čítal tam svoje prvé práce a referoval o prečítaných knihách, medzi iným aj o dielach francúzskeho spisovateľa Émile Zolu, ktorý mal určujúci vplyv na jeho tvorbu, najmä po roku 1918.

Z prvého obdobia je najznámejšia novela Výhody spoločenského života, ktorú podpísal pseudonymom Ján Grób: meno sa v obrátenom poradí mohlo čítať aj ako Grobian, čo akoby vysvetľovalo autorov ironicko-kritický pohľad. Práve z iniciál J. G. sa neskôr vyvinul stabilný literárny pseudonym Jégé.

Slovenské pohľady a spisy L. N. Jégého

Pamätná tabuľa v Parku dejateľov v Dolnom Kubíne

